

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

แต่เดิมมานักทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมืองแนวมาร์กซิสต์และคนส่วนใหญ่ เชื่อว่าระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมเป็นระบบเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ระบบตลาด จากแนวความคิดที่ว่าระบบตลาดเป็นหัวใจของระบบเศรษฐกิจทุนนิยม เมื่อนักทฤษฎีเหล่านี้วิพากษ์วิจารณ์โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และต้องการให้มีการปฏิบัติปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเสียใหม่ ให้เป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมตามที่เสนอของพวกเขาก็เป็นระบบเศรษฐกิจที่ปราศจากระบบตลาด

ในยุคต่อมา นักทฤษฎีหลายท่านได้พยายามโต้แย้งแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น พร้อมกับเสนอแนวความคิดว่าระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมและระบบตลาดไม่เพียงแต่มีที่ชนะที่ไปด้วยกันได้ อันที่จริงแล้วระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมที่เป็นไปได้นั้นควรใช้ระบบตลาดเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะระบบตลาดเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ในระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จ

นักคิดที่สำคัญคนหนึ่งจากระบบเศรษฐกิจสังคมนิยม ก็คือ คาร์ล มาร์กซ (Karl Marx) มาร์กซได้วิพากษ์วิจารณ์โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยมในแง่มุมต่าง ๆ ไว้ในงานเขียนหลาย ๆ ชิ้นของเขาและในขณะเดียวกัน เขาก็เรียกร้องให้มีการปฏิบัติปรับเปลี่ยนรูปแบบเศรษฐกิจไปสู่ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมด้วย ทำให้มีคำถามในเรื่องที่ชนะเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจของคาร์ล มาร์กซ ซึ่งเป็นที่ถกเถียงและตีความกันอย่างกว้างขวางในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาเรื่องการวิพากษ์วิจารณ์โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยม ข้อถกเถียงดังกล่าวนี้ พอจะแบ่งแนวความคิดออกได้เป็น 2 ฝ่าย คือ

1. พวกที่เห็นว่า คาร์ล มาร์กซ วิพากษ์วิจารณ์โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และในขณะเดียวกัน มาร์กซก็ปฏิเสธระบบตลาด

2. พวกที่เห็นว่า ถึงแม้ว่า คาร์ล มาร์กซ วิพากษ์วิจารณ์โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยม แต่

มาร์กซ์ ก็ได้ปฏิเสธระบบตลาด

ดังนั้น การวิเคราะห์ปัญหาเรื่องระบบตลาดในทัศนะของคาร์ล มาร์กซ์ เพื่อศึกษาว่ามาร์กซ์ ปฏิเสธระบบตลาดหรือไม่ จึงเป็นประเด็นปัญหาที่น่าสนใจปัญหาหนึ่ง

วัตถุประสงค์และขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาทัศนะเรื่อง ระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์ โดยเฉพาะใน ประเด็นปัญหาเรื่อง ระบบตลาด เพื่อวิเคราะห์ว่าทัศนะเรื่องระบบเศรษฐกิจของมาร์กซ์ ชัดแย้งกับระบบ เศรษฐกิจสังคมนิยมที่ใช้ระบบตลาดหรือไม่ รวมทั้งวิเคราะห์ข้อถกเถียงต่าง ๆ เพื่อเข้าใจเหตุผลและ หลักฐานที่แต่ละฝ่ายใช้สนับสนุนความคิดของตน ทั้งฝ่ายที่เห็นว่ามาร์กซ์ปฏิเสธระบบตลาด และฝ่ายที่เห็น ว่ามาร์กซ์ไม่ได้ปฏิเสธระบบตลาด และเสนอความคิดที่เป็นของผู้วิจัยเอง งานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 5 บท อันประกอบด้วย

- บทนำ เป็นการนำเสนอการวิจัยที่จะดำเนินในบทต่อ ๆ ไป
- บทที่ 2 เป็นการพิจารณาเรื่องระบบเศรษฐกิจทุนนิยม และระบบตลาด เพื่อแสดงให้เห็นว่า แม้ว่าระบบเศรษฐกิจทุนนิยมจำเป็นต้องมีระบบตลาดเป็นปัจจัยสำคัญ แต่การมีระบบ ตลาดไม่จำเป็นต้องเป็นระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสมอไป ดังนั้น ประเด็นการวิพากษ์ วิเคราะห์โจมตีระบบทุนนิยมกับประเด็นการโจมตีระบบตลาด จึงเป็นคนละประเด็นกัน
- บทที่ 3 เป็นการพิจารณาเรื่อง ข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่มาร์กซ์ใช้โจมตีระบบเศรษฐกิจทุนนิยม เพื่อหาประเด็นสำคัญของการโจมตีระบบนี้
- บทที่ 4 เป็นการพิจารณาข้อโต้แย้งของทัศนะที่เชื่อว่า มาร์กซ์โจมตีระบบตลาด
- บทที่ 5 เป็นบทสรุป กล่าวสรุปถึงแนวความคิดของทัศนะที่เชื่อว่า มาร์กซ์ไม่ได้โจมตีระบบ ตลาด ดังนั้นทัศนะเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจของมาร์กซ์จึง ไม่ขัดแย้งกับทฤษฎีเศรษฐกิจสังคมนิยมที่ใช้ระบบตลาด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

มุ่งศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทัศนะทางระบบเศรษฐกิจ สังคมนิยมของคาร์ล มาร์กซ์ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่อง ระบบตลาด และพิจารณาถึงเหตุผลของแต่ละ

ทัศนคติที่มีต่อปัญหา
เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการตีความทัศนคติของมาร์กซ์ที่เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเรื่อง ระบบตลาด จากทัศนคติทางระบบเศรษฐกิจสังคมนิยมของ คาร์ล มาร์กซ ดังนั้น เอกสารที่ใช้ประกอบการวิจัยส่วนใหญ่จึงมุ่งจำกัดอยู่ที่งานเขียนชิ้นต่าง ๆ ของมาร์กซ เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูลจากเอกสาร ตำราและบทความต่าง ๆ ที่นำเสนอทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับปัญหามาใช้ประกอบการวิจัยด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย